

VÅGA
VISA

SAMVERKAN OM UTVÄRDERING

**Inspiras förskola Älta
Nacka kommun**

inspira
FÖRSKOLOR & SKOLOR

**Anita Fröberg Ekerö kommun
Kristina Laestander Roos Nacka kommun**
Vecka 14 2016

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
OBSERVATIONENS METOD	4
SAMMANFATTNING	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
<i>Starka sidor</i>	5
<i>Förbättringsområden</i>	5
MÅLOMRÅDEN	6
<i>Normer och värden</i>	6
<i>Utveckling och lärande</i>	8
<i>Ansvar och inflytande för barn</i>	12
<i>Förskolechefens ansvar</i>	14
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	18
REFERENSER	18
 Kommentar från förskolans ledning till rapporten	 189

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.ekero.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Förskolan/delenhetens namn:	Inspiras förskola i Älta
Är verksamheten kommunal eller fristående? (Koncern)	Fristående
Avdelningar	Fyra
Tillagningskök eller catering	Catering
Har förskolan någon profilering?	Inspiras pedagogiska modell
Typ av demografiskt upptagningsområde	Blandat område, många nyinflyttade i villor, mångkulturellt. Nybyggarkänsla.

Statistik

Antal barn:	80
Antal pedagogisk personal (heltidstjänster/årsarbetare)	14,1
Antal barn/årsarbetare	5,7
Antal personal med förskollärarexamen (åa)	3,80 (100 % fsk föräldraledig)
Förskolechef (åa)	0,33
Övrig ledning (åa)	0,33 biträdande förskolechef, 20% husansvarig

Organisation /Ledning

Ledningsgrupp, pedagoggrupp	Ledningsgrupp med förskolechef, bitr. förskolechef, husansvarig pedagog med arbetsledande ansvar
Arbetslag eller liknande kring vilka barngrupper personalen är organiserad.	Gäddan, Laxen, Färnan, Blå Valen

OBSERVATIONENS METOD

Vi är två observatörer som besöker förskolan under tre dagar. Före och under observationen läser vi förskolans olika dokument och vi observerar förskolans olika aktiviteter och vardagssituationer. Intervju med förskolechefen sker under vår första dag i förskolan och vid två andra tillfällen intervjuar vi pedagoger. Vi samtalar också med pedagoger och barn under vårt besök på avdelningarna. Övrig tid analyserar och skriver vi observationsrapporten.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Inspiras förskola i Älta ligger nära ett mindre centrum och har även närhet till naturen. Förskolan startade 2013 i liten skala och har idag 4 avdelningar med 80 barn i åldrarna 1 – 5 år.

Förskolan har barn med olika språk och kulturer. I lokalerna finns också Inspiras öppna förskola. Inför höstterminen startas en förskoleklass och fritidsverksamhet i närliggande lokaler och ny rektor/förskolechef börjar sin tjänst nu i maj.

Verksamheten utgår från Inspiras sju byggstenar med förankring i förskolans läroplan. Det finns en väl förankrad värdegrund, förståelse för människor lika värde och ett respektfullt bemötande mellan barn och vuxna. Barnens intressen tas till vara och de leker i en kreativ miljö. Pedagogerna har ett gott samarbete och de ges möjlighet att på olika sätt medverka i förskolans utvecklingsarbete utifrån Inspiras övergripande mål och visioner.

Bland förbättringsområden finns pedagogisk dokumentation som på ett tydligare sätt visar lärprocesser som ger barnen möjligheter till reflektion över sitt lärande. Det systematiska kvalitetsarbetet bör kompletteras med arbetssätt som visar på arbetet med förskolans kulturella mångfald. Möjligheter behövs för avdelningarnas arbetslag att gemensamt och kontinuerligt utvärdera och följa upp verksamheten.

Starka sidor

- Pedagogerna har en gemensam förankrad värdegrund och ett tillåtande förhållningssätt mot barnen. Normer och värden
- Förskolan har en stimulerande inomhusmiljö där barnen ges möjlighet till lärande och samarbete med varandra i lek och aktiviteter. Utveckling och lärande
- Pedagogerna har ett demokratiskt arbetssätt och de uppmuntrar barnen att uttrycka sina tankar, intressen och åsikter. Ansvar och inflytande
- Förskolan mål utgår från läroplanen och de anställda medverkar i det övergripande och systematiska kvalitetsarbetet. Förskolechefens ansvar

Förbättringsområden

- Förskolans arbete med kulturell mångfald och metoder som främjar kommunikativ förmåga för barn med annat modersmål än svenska. Normer och värden och förskolechefens ansvar
- Gemensamt arbetssätt i förskolan beträffande pedagogisk dokumentation, samt användandet av modern teknik som verktyg i lärprocesser. Utveckling och lärande
- Barnens ansvar för sitt lärande i vardagssituationer och ansvarstagande för förskolans arbetsmiljö. Ansvar och inflytande
- Möjlighet för avdelningarnas arbetslag och pedagogerna enskilt att i högre grad reflektera, planera och utveckla avdelningarnas verksamhet. Förskolechefens ansvar

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

Förskolan har en plan mot diskriminering och kränkande behandling, som pedagogerna varit delaktiga i att formulera och de känner sig väl förtrogna med den. Planen innehåller metoder för likabehandling utifrån lagens grundområden, samt det främjande och förebyggande arbetet med en kartläggning.

I Inspiras pedagogiska koncept beskrivs Värdegrunden som kärnan i arbetet med barnen. Värdegrunden räknas också till en av Inspiras byggstenar för lärande som har sin förankring i förskolans läroplan. I en intervju med pedagogerna säger de att förskolan är särskilt bra på att respektera barnen och ha en dialog med dem. 'Vi finns här för barnen', säger de. Förskolechefen säger att pedagogerna ger både barn och föräldrar ett trevligt bemötande. En pedagog berättar att värdegrundsarbetet startas upp först av allt under en ny termin och ligger till grund för hela verksamheten. Till det arbetet använder de sig av bildmaterial, böcker, sånger och gruppstärkande lekar.

Vi ser ett fåtal konflikter och när det sker finns en pedagog i närheten och hjälper barnen att förstå vad som händer. Ett av de yngre barnen sätter upp handen och säger 'stopp' mot ett annat barn som vill ta hennes/ hans plats och hon/han upprepar det tills kompiserna ser ut att respektera det som sägs. En pedagog finns bredvid och förstärker med att säga 'nu vill ..... stå här själv, du får också prova när det blir ledigt'.

Förskolan har en mångfald av barn med olika kulturella bakgrunder. Pedagogerna uttrycker en vilja i att ge barnen stöd, men vet inte alltid hur de kan göra det på bästa sätt. Vi uppfattar att förskolan inte har formulerade metoder som stöd för barn med annat modersmål än svenska och deras kulturella identitet, i enlighet med läroplanens mål.

Förskolan har en miljö som ger barnen, oavsett kön, samma möjligheter till utveckling och de flesta av pedagogerna har ett likvärdigt bemötande mot barnen. Dock hör vi att pedagoger vid några tillfällen benämner barnen med 'flickor, pojkar' och att det till viss del finns åsikter om att barn gör olika saker beroende på 'om de är flickor eller pojkar'. Vi är med i en samling där barnen placeras i en ring efter könsbestämning, flicka – pojke osv. Ett barn får gå runt och kolla om det stämmer och säger då kön på barnen istället för deras namn eller att räkna hur många barn som sitter i ringen.

Förhållningssätt

Vi uppfattar att pedagogerna, både för yngre och äldre barn, är tillåtande mot barnen och respekterar vad de vill göra i sin vardag. Vi är med i hallen när en pedagog sitter tillsammans med en grupp yngre barn som precis kommit in från uteleken. Några är ledsna och flera behöver hjälp med avklädningen. Hon ger barnen sysselsättning och uppmuntrar dem med att prova balansera på stora mjuka paket som hon tar ner från en hylla. Barnen vill prova, ser glada ut och de som tidigare var ledsna slutar att gråta.

Pedagogerna lyssnar på barnen och vi hör samtal dem emellan, men vi hör också ibland pedagoger som ger barnen tillsägelser utan att lyssna in barnen. Vi ser några pedagoger som deltar i barnens aktiviteter som exempelvis att lägga pussel med några och läsa en bok för en grupp som vill det. Andra pedagoger intar en roll av iakttagande av barnens lekar och ingriper om det behövs.

Vi uppfattar att barnen visar varandra hänsyn och att det finns ett samarbete dem emellan utifrån sina olika förutsättningar. De äldre barnen leker tillsammans och vi ser dem sitta ner vid ett bord vid flera tillfällen. De ritar samtidigt som de samtalar med varandra och ser på varandras teckningar. Vi uppmärksammar när två av de yngre barnen väljer att sitta bredvid varandra och leker med var sin docka och docktäckan. Barnen tittar på varandras dockor och gör lika med att bädda om dem med täcken och efter en stund byter barnen plats i stolarna och fortsätter med sin lek.

Ibland vill några barn från en annan avdelning komma och hälsa på en stund och är då välkomna, säger pedagogerna. För övrigt har inte förskolan planerad verksamhet i tvärgrupper för exempelvis femåringarna. Pedagogerna menar att de i första hand behöver ägna sig åt de återkommande inskolningarna och åt arbetet med att 'få ihop gruppen' på respektive avdelning.

Pedagogerna berättar att de samarbetar när någon annan avdelning behöver hjälp och att de exempelvis tar emot barnen gemensamt på morgonen på en av avdelningarna. Vi uppfattar att pedagogerna hjälps åt, men vi uppmärksammar också vid olika tillfällen då samarbete inte sker. Flera förmiddagar ser vi att öppningsavdelningen inte är iordningställd efter det att barnen gått därifrån på morgonen. Innan avdelningens barn ska komma in är det deras pedagoger och plockar upp alla saker som ligger utspridda. Vi ser också efter en måltid i matsalen att pedagoger går iväg med barnen utan att ta ansvar för avdukning av bordet och att en annan person istället får göra det åt dem.

Arbetsklimat för barn

Pedagogerna har en låg samtalston med barnen och vi uppfattar att deras närhet till barnen skapar trygghet och ger ett arbetsklimat som gynnar barnens lärande.

Varje avdelning har ett stort rum möblerat med låga hyllor som bildar olika lekhörnor. Vi ser att möbleringen skapar avskildhet för barnen och överblick för pedagogerna, samtidigt som vi uppfattar hög ljudnivå när många barn leker i samma rum. Oftast är alla barn inne eller ute samtidigt. Pedagogerna säger att de vid vissa tillfällen delar in barnen i mindre grupper. Vi ser inte det arbetssättet i någon större omfattning under våra observationsdagar. Tre avdelningar äter på olika tider i den gemensamma matsalen och de yngsta barnen äter på sin avdelning.

Bedömning i text

Det finns till stora delar en gemensam och förankrad syn på värdegrunden i förskolan. Pedagogerna har värdegrunden som utgångspunkt för arbetet med barnen, dock varierar arbetssättet mellan pedagogerna och avdelningarna.

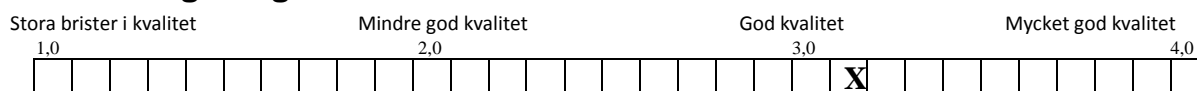
Det saknas i förskolan tydliga mål och metoder för arbetet med barns olika kulturella identiteter och deras kommunikativa utveckling. Samsyn i att motverka traditionella könsroller skiljer sig åt i arbetslaget.

Det bedrivs till stora delar ett aktivt arbete mot diskriminering och kränkande behandling. Det finns en plan som visar arbetet i förebyggande syfte och mål i syfte att utveckla förståelse för alla människors lika värde.

Pedagogerna har vanligtvis ett respektfullt förhållningssätt gentemot barnen och barnen visar varandra hänsyn och samarbetar utifrån sina förutsättningar.

Oftast är arbetsmiljön gynnsamt för barnens lärande, men kan ytterligare förbättras genom att arbeta med ett mindre antal barn i grupper såväl inne som ute.

Bedömning enligt skala¹

Utveckling och lärande

Beskrivning

Hur förskolan arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande

Inspiras mål för sin verksamhet utgår från sju hörnstenar: Språk/Kommunikation, Samhälle/Omvärld, Matematik, Naturvetenskap/Teknik, Värdegrund, Inflytande, Hälsa/Välbefinnande. Hörnstenarna utgår från förskolans läroplan, vilket är synligt i verksamhetens innehåll och i pedagogernas förhållningssätt till barnen. Vi ser att det finns en struktur under dagen med vardagliga situationer och med olika aktiviteter. Öppning sker på en av avdelningarna, därefter utelek för alla barn på den gemensamma utegården. Aktiviteter inne, som exempelvis olika teman eller fri lek, har barnen innan och efter lunchen. Oftast går alla barn ut igen efter mellanmålet, berättar en pedagog.

Tre av avdelningarna äter i den gemensamma matsalen och de yngsta barnen äter på sin avdelning. Pedagogerna på en av de äldre barnens avdelningar har valt att senarelägga lunchtiden för att få ett längre arbetspass på förmiddagen. 'Vanligtvis finns det en struktur då vi delar upp barnen i olika grupper på förmiddagen så att vi kan jobba med teman och projekt', säger en pedagog. Några andra pedagoger säger att de inte har så många fasta

---

1.0 ¹ Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

aktiviteter inplanerat under veckan. 'Det är bra för då kan man vara flexibel och jobba med olika projekt och annat som vi ser barnen är intresserade av', säger de. Barnen ges möjlighet till utveckling i fria lekar där de väljer själva vem de vill leka med och med vad, i det vi uppfattar som en kreativ miljö. Pedagogerna finns där barnen är och vi hör dem vid flera tillfällen uppmuntra barnen att samarbeta.

Vi uppfattar att pedagogerna ser till barnens intressen och att det finns en likartad struktur över dagen. Avdelningarna har olikheter i val av arbetsformer och arbetssätt. Vi ser inte under våra observationsdagar barnen indelade i grupper eller pedagogernas planerade aktiviteter i så stor utsträckning.

Vi ser pedagogernas varierade arbetssätt och metoder för sitt arbete med att stödja barnens språkliga förmågor. En pedagog är utklädd till 'Katten Findus' och har en teaterstund för alla barn utomhus, som hon sedan återkopplar till i samlingen med de yngre barnen inomhus. I andra samlingar använder sig pedagogerna av handdockor, sånger av olika slag och en pedagog berättar i intervjun att 'vi jobbar med munmotoriska övningar och ramsor med de yngsta barnen, som är bra för talutvecklingen'. De äldre barnen får i samlingen berätta vad de gjort under den gångna helgen och några av dem delger också kamraterna om projektet med myror från förra veckan. Vi hör att barnen pratar om myrans gaddar och hur de äter. Några barn visar med armarna hur det kan se ut när myran äter med sina 'gadd-armor'.

Pedagogerna lyssnar och låter barnen komma till tals, de läser böcker för dem och under vilan, efter lunchen, får barnen lyssna på cd-sagor eller lugn musik. På de yngre barnens avdelningar använder de sig av 'Babblarnas värld', ett språkmateriale med böcker, figurer och appar som de använder sig av på olika sätt. Alla avdelningar har platser för skapande och i en av de äldre barnens avdelningar finns en ateljé. Vi ser skapandestunder ett par gånger på de äldre barnens avdelningar under vår observation.

Alla avdelningarna har matematik - och språkstimulerande lekmaterial i varierad tillgång inomhus och även i viss mån i utemiljön. Pedagogerna uttrycker en önskan om att barnen ska ha mer av aktiviteter med språk och matematik i uteleken. De säger att språk, matematik, natur och skapande ofta integreras i projektarbete och i andra aktiviteter med barnen. Tydligast ser vi stöd för barnens språkutveckling och naturvetenskapliga förmågor och i mindre utsträckning beträffande matematik och skapande aktiviteter.

Vi ser naturhörnor och varierade slag av material från skogen inne på avdelningarna. Förskolans gemensamma tema är 'Världen' och på en av de äldre barnens avdelningar arbetar de med delprojektet 'Havet'. Barnen har tidigare fått välja ett havsdjur som de ville forska på. Flera avdelningar har valt 'Myror' som tema, utifrån det intresse som barnen visat för myrorna som kommit in i förskolan. Vissa dagar går barnen till närmaste skogsområde och ser bland annat om myrorna har vaknat i naturen. Vi ser dokumenterade experiment där barnen byggt egna drakar av plastpåsar och de springer ute i vinden och provar dem. På en avdelning finns på ett bord en maskkompost mellan två glasskivor. Förskolan har gemensam källsortering och på avdelningarna har de pappersåtervinning. En pedagog berättar att 'för att spara på ritpapper så har vi börjat göra egna ritböcker i A5 format. Det är olika färger på pappren och en del är rutiga för att stimulera till mönsterritning'.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Alla pedagoger har var sin lärplatta som ofta används för att ta foton med och anteckna i. De har också tillgång till datorer, kamera och projektor. Pedagoger som jobbar med de yngre barnen berättar att 'vi använder lärplattorna relativt sparsamt med barnen. Ibland får de titta och göra enkla saker från någon pedagogisk app'. På en av avdelningarna har de provat att filma i samlingar och tittat på filmen ihop med barnen och på en av de äldre barnens avdelningar har lärplatta används i forskning av olika havsdjurs egenskaper. En pedagog berättar att de använder lärplattans app 'Puppet Pals', med filmskapande, då barnen har fått göra egna filmsnuttar. Regelbundet kopplas lärplattan till en projektor så att alla barn kan titta och reflektera över projektet, berättar en pedagog. Vi ser att modern teknik integreras i barns lärande i varierande grad på avdelningarna.

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

Barn i behov av särskilt stöd deltar i verksamheten utifrån sina olika förutsättningar, som exempelvis i samlingar och lek inne eller ute. Pedagogerna finns till hands och ger varje barn stöd och hjälp när det behövs. I samarbete med föräldrar söker förskolan extra resurstöd från kommunen. I planen mot diskriminering och kränkande behandling finns en beskrivning av mål för funktionsnedsättning, men vi ser inte beskrivna metoder som stöd för barn i behov av särskilt stöd.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål

I förskolan finns ett antal barn vars förälder/ föräldrar har annat modersmål och kulturell bakgrund än svenska. Pedagogerna säger att det ibland kan vara svårt att anpassa verksamheten och att de försöker i samarbete med föräldrarna att hitta lämpligt arbetssätt. En av pedagogerna har gått en kurs i teckenkommunikation och de använder sig av den metoden på avdelningen till stora delar. Andra metoder är att sjunga sånger och att räkna på olika språk. På en avdelning har de provat en översättningsfunktion av olika språk i mobilen. Vi läser i planen mot diskriminering och kränkande behandling ett par av förskolans arbetssätt som stöd för etnisk tillhörighet. Vi ser inte konkretiserade mål och metoder som stöd för barnens kommunikativa förmåga.

Dokumentation av barns lärprocesser

Vi ser dokumentationer uppsatta på väggarna av varierande slag och i barnens pärmar på avdelningarna. På en av de äldre barnens avdelningar finns dokumentationer på en hel vägg från olika teman och aktiviteter som barnen deltagit i. Barnens val av fiskar och andra havsdjur, inom projektet 'Världen', har bilder och texter utifrån vad barnen velat forska om. Svaren på deras frågor är tydliga i dokumentationen. På samma avdelning finns dokumenterat verksamhet inom natur, matematik, språk och rörelse. Övriga avdelningar har sparsamt med dokumentationer och det vi ser är projekt om myror, om mat och på en av de yngre barnens avdelningar finns nedskrivet vad barnen säger när de skapar sina egna 'Babblare'.

Dokumentationerna är kopplade till olika läroplansområden där modern teknik använts och i viss mån även estetiskt arbetssätt. Vi ser att dokumentationerna på väggarna och i barnens pärmar visar vad barnen gör, men i mindre skala beskriver processer i lärandet och det finns skillnader mellan avdelningarna i utvecklingen av vad som ska dokumenteras och hur.

Vi uppfattar att föräldrarna inte kan ta del av barnets lärande via dokumentationer i någon större utsträckning, förutom på en avdelning där dokumentationerna är åskådliga och i nära

anslutning till hallen. Vi läser ett månadsbrev till föräldrarna som ger dem information om verksamheten, men som i liten skala beskriver hur pedagogerna tar till vara på barnens intressen och hur de stödjer barnens fortsatta lärande.

Miljön som stöd för lärandet

Möbleringen på avdelningarna är likartad med ett flertal flyttbara hyllor på hjul, de flesta i barnens höjd, som skapar ”rum i rummen”. Det finns på hyllorna ofta bild med text som visar var lekmaterial har sin plats och vi uppfattar att miljön är allsidig och varierande. På varje avdelning finns matematik, språk, naturvetenskap representerat i rum eller ’hörnor’. Det finns också platser för sagoläsning, skapande, bygg- och konstruktionsmaterial och ’hemvrå’ med utklädningskläder. Vi ser experimentellt material som exempelvis lappar att kika på myror med. Det finns en hel del naturmaterial som bark, pinnar och kottar att bygga med inne och på en av de yngre barnens avdelning har träjärnvägen kompletterats med stenar och annat naturmaterial.

Utelekplatsen, som tidigare varit skolgård, har lekredskap som exempelvis stor sandlåda, klätterställning och en ’träbana’ att balansera på. I ett förråd har barnen tillgång till vagnar, skottkärror och lekmaterial för sandlådeleken. Odlingslådor finns för olika planteringar. Skogen, pulkabacke och fotbollsplan finns i direkt närhet till lekplatsen

I intervjuer med pedagogerna säger de att de vill utveckla utemiljön så att den blir mer stimulerande för barnen inom olika ämnesområden och att ställa iordning i uteförrådet så att det blir mer lättillgängligt för barnen.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Förskolan har en plan för olika kulturaktiviteter för barnen under året. Exempelvis får de yngsta barnen se på en teaterföreställning som kommer till förskolan. 3-5 åringarna får åka till Dieselvekstan i olika grupper för musikupplevelse och skapande. Förskolans äldsta barn ska åka till Olle Nymans ateljé där de får måla. Förskolan gör också utflykter till Alby gård där det finns olika slags djur.

Förskolan har skogen i närområdet där barnen vistas varje vecka och i närheten finns också ett centrum med bland annat biblioteket som barnen besöker regelbundet.

Bedömning i text

Verksamheten som utgår från läroplanen, är till stora delar strukturerad och barnen får pröva olika arbetsformer. Pedagogernas arbetssätt ser olika ut på avdelningarna och viss mån stimuleras och utmanas utforskande och kreativitet utifrån barnens olika förutsättningar.

Arbetsätt som stimulerar samarbetet mellan barnen i deras lärande är vanligt förekommande. Tydligast syns samarbete mellan barnen i fria lekstunder och i pedagogernas sätt att uppmuntra barnen till att hjälpas åt och samarbeta med varandra.

Språkutvecklande och naturvetenskapliga arbetssätt är vanligt förekommande. Pedagogerna lyssnar och kommunicerar mycket med barnen under dagen och barnens naturvetenskapliga intressen tas till vara.

Arbetssätt som stimulerar matematiska och estetiska förmågor förekommer i viss mån. Det finns olikheter på avdelningarna beträffande hur matematiken integreras i vardagliga aktiviteter och pedagogernas arbetssätt inbjuder i varierande grad till skapande verksamhet.

Användande av modern teknik som ett verktyg i läroprocesser förekommer relativt ofta. Pedagogerna har tillgång till olika tekniska hjälpmedel och använder sig av dessa i barnens dokumentationer. I viss mån också för att reflektera tillsammans med barnen.

Verksamheten anpassas till stora delar till barn i behov av särskilt stöd och barnen integreras utifrån sina olika behov i verksamheten. Förutom kortfattad beskrivning av funktionsnedsättning i en plan saknas konkreta mål och metoder för barn i behov av särskilt stöd.

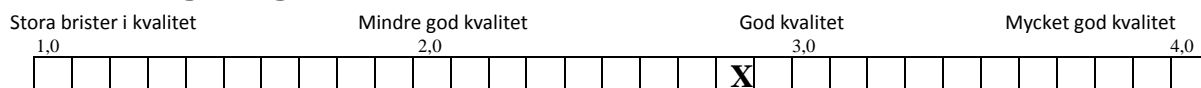
Verksamheten anpassas delvis för barn med annat modersmål. Förskolan har barn med olika kulturbakgrund och pedagogerna försöker finna arbetssätt och lösningar som stödjer barnens utveckling. Förutom kortfattad beskrivning av etnisk tillhörighet i en plan saknas konkreta mål och metoder för arbetet med barn som har annat modersmål och annan kulturell identitet än den svenska, i enlighet med läroplanens intentioner.

Pedagogisk dokumentation av barnens läroprocesser förekommer till vissa delar. Det finns olikheter mellan avdelningarnas dokumentationer och pedagogernas arbetssätt beträffande beskrivning av läroprocesser, möjlighet för barnen att reflektera över sitt lärande och för föräldrarna att ta del av detta.

Lärandemiljön inne, som visar skillnader mellan avdelningarna, är till stora delar utmanande, mångsidig och ger barnen möjlighet till utveckling. Utemiljön är i mindre utsträckning stimulerande för barns kreativa lek.

Samverkan med samhället förekommer vanligtvis i det pedagogiska arbetet genom i första hand kultur och naturupplevelser. Pedagogerna tar till vara på närområdets möjligheter i planering i verksamheten.

Bedömning enligt skala

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

Ansvar för det egna lärandet

De yngre barnen sitter i pedagogernas knän och blir på- och avklädda sina ytterkläder och vi

ser att de ibland uppmuntras att hänga upp sina kläder på sin plats under hyllan. De äldre barnen uppmuntras att prova själva och flera av barnen får ta sina stövlar och mössor och lägga på sin plats. Barnen får visa var hennes/ hans overall ska hängas upp och ett barn får gå med kläder till torkskåpet. En pedagog berättar att barnen går in samtidigt, men i olika omgångar så att det inte ska bli så trångt för barnen i hallen. Vi hör att pedagogerna har en dialog med barnen och att de, vid på- och avklädningsstunderna, ger barnen ansvarstagande utifrån sina olika förutsättningar. Vi ser att hyllor och klädkrokar i hallen sitter så högt att de yngsta barnen inte kan nå upp.

Innan samlingen får de äldre barnen städa upp materialet de lekt med. Under samlingen uppmärksammar några barn att det inte är färdigstädat och de går och städar snabbt upp och kommer tillbaka till samlingen igen. På någon avdelning hör vi regler som exempelvis att ställa tillbaka saker på sin plats innan man byter sysselsättning. Barnens ansvarstagande för miljön ser olika ut på avdelningarna. Vi ser barn som uppmuntras att ta ansvar för att ställa i ordning, men vi ser också pedagoger som själva städar efter barnen.

Tre avdelningar äter i den gemensamma matsalen och förskolans yngsta barn äter på sin avdelning. Vi ser att det finns skillnader mellan de fyra avdelningarna beträffande barnens ansvarstagande vid måltiderna. Vid några bord får barnen ta för sig mat själva och duka av borden efter måltiden. Vid andra bord är det pedagogerna som lägger mat på tallrikarna och barnen behöver enbart ta bort sina tallrikar medan annat lämnas kvar på borden.

Demokratiska arbetsformer

Pedagogerna berättar att de ändrar i miljön ganska ofta utifrån barnens behov. De säger att 'om vi ser en hörna eller ett rum som inte används så ofta av barnen så ändrar vi utifrån barnens intressen'.

Vi uppfattar att barnens tankar och frågor tas tillvara i den dagliga verksamheten och i vardagssituationerna. Pedagogerna lyssnar på barnen och vi ser att deras intressen är styrande, främst under de fria lekstunderna inne och ute. Barnen väljer till stor del vad de vill göra och vem de vill leka med och pedagogerna är i närheten av barnen. I intervjuer med pedagogerna berättar de hur barnen i olika åldrar få vara med och påverka innehåll i större och mindre projekt. Två äldre barn visar oss de olika pappersakvarier de gjort utifrån sina ritningar. I datorn finns sparat bilder av barnens akvariebyggen. De äldre barnen har också kunnat påverka arbetssättet i temat om fiskar/ havsdjur. Pedagogerna för de yngre barnen ser deras intresse för småmyror som finns på golvet och gör ett projekt av det. Pedagogerna berättar att barnen ville ha fakta om myrorna, men mycket handlar om hur vi vårdar naturen och värnar både om myrorna och varandra.

Vi uppfattar att pedagogerna har ett demokratiskt bemötande gentemot barnen och låter dem påverka innehållet inom uppsatta ramar.

Samverkan med föräldrar

Föräldrarna inbjuds till föräldramöten en gång per år och till utvecklingssamtal varje termin. Andra aktiviteter är bland annat luciafirande, sommarfest och fixardagar. Föräldrarna får månadsbrev och en pedagog berättar att de ibland skickar dem foton av barnen i olika aktiviteter. Förskolan har föräldraaktiv inskolning, vilket betyder att en förälder är med sitt barn i förskolan under ca. tre dagar. I samband med detta har pedagogerna också inskolningssamtal med föräldrarna.

Bedömning i text

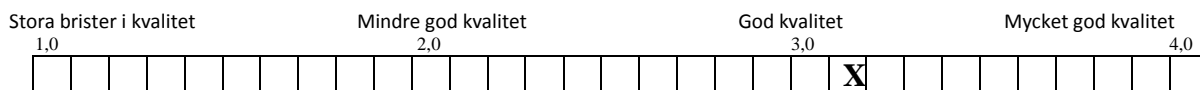
Barnen ges viss möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet i de dagliga situationerna. De yngre barnen kan ges större ansvar vid utelekens på- och avklädning och både yngre och äldre barn kan ges mer ansvar vid matsituationerna.

Pedagogerna har olika arbetssätt, även inom den egna avdelningen, beträffande att uppmuntra barnen till att ta ansvar för sitt lärande och för miljön.

Demokratiska arbetssätt förekommer till stor del i verksamheten. Pedagogernas förhållningssätt gentemot barnen gör att det blir gynnsamt för dem att uttrycka sina egna tankar, intressen och åsikter.

Föräldrarna ges relativt stor möjlighet till dialog med förskolan och att påverka innehållet i verksamheten.

Bedömning enligt skala

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Inspiras förskola i Älta startade sin verksamhet i liten skala 2013 och har därefter utvidgats allteftersom. Idag har förskolan 80 barn, en flerkulturell prägel och resurstöd för flera barn i grupperna. I januari detta år öppnades förskolans fjärde avdelning och i lokalerna finns också en öppen förskola som drivs av Inspira i samverkan med kommunen. Inför höstterminen -16 startar Inspira skolverksamhet i intilliggande byggnad, vilket i första hand innebär start av förskoleklass och fritidsverksamhet. Den öppna förskolan kommer att byta lokaler och en ny rektor/ förskolechef börjar sin tjänst inom kort. Förskolechefen berättar att inskolningar av nya barn sker fortlöpande under hela året pga utökning av verksamheten och med anledning av att barn ibland slutar. Vi uppfattar olikheter mellan pedagogernas arbetssätt, verksamhetens innehåll och att förutsättningarna ser oka ut mellan avdelningarna.

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten

Förskolechefen, som har ansvar för förskolan innevarande läsår, är även chef för två andra förskolor och finns i Ältas förskola 1-2 dagar per vecka. Hon bildar tillsammans med biträdande förskolechef och förskolans husansvarige/arbetsledare en ledningsgrupp och de träffas varje vecka för gemensam planering.

Vi frågar förskolechefen vad hon är mest stolt över beträffande förskolan och hon säger att det är pedagogernas bemötande gentemot barn och föräldrar. Förskolan har mycket nöjda föräldrar, säger hon. Vi frågar vilka förbättringsområden som hon ser att förskolan har och här

nämner hon den pedagogiska dokumentationen av barnens lärande som är på gång, men som behöver vidareutvecklas. Ett annat område är att stärka teamarbetet och samsynen i arbetslaget. Samarbetet mellan avdelningarna fungerar bra, men det som behöver fördjupas ytterligare är de gemensamma värdegrundsfrågorna, säger hon

Pedagogerna för de yngre barnen berättar att de har en ambition om att kunna planera och reflektera tillsammans på respektive avdelning en stund varannan fredag. Oftast är det svårt att kunna göra det, säger de. Pedagogerna för de äldre barnen kan lättare ta planeringstid, dock inte alltid beroende av om det är möjligt att gå ifrån barngruppen. Förskolechefen säger att hon brukar, när det är möjligt, lägga in en stunds planeringstid avdelningsvis i slutet av personalmöten.

På personalmöten diskuteras förskolans praktiska och pedagogiska frågor och på de fyra planeringsdagarna under året finns både kompetensutveckling, utvärdering och planeringsfrågor på agendan, berättar förskolechefen. Pedagogerna säger att de haft 'lära-känna-samtal' med förskolechefen när hon tillträdde tjänsten förra året, men att de inte haft något medarbetarsamtal på senare tid med exempelvis individuell plan för kompetensutveckling.

Pedagogerna säger i en intervju att de tycker att de är delaktiga i diskussioner och att de har vissa ansvarsuppgifter fördelade mellan sig som exempelvis vikarieanskaffning. De säger att de uppskattar bitr. förskolechefens stöd i pedagogiska frågor. Förskolechefen berättar att hon handhar personalfrågor och bitr. förskolechef i stort har ansvar för verksamhetsfrågorna.

Pedagogerna uttrycker att det som är särskilt bra är förskolans värdegrund med respekt för barnen, dialog med dem och att de ger barnen inflytande i verksamheten. De uppskattar också att det finns ett samarbete 'över huset'. Som förbättringsområden önskar de en mer stimulerande utemiljö och en långsiktig termins- och årsplanering av förskolans gemensamma aktiviteter. Det behövs också en förbättring angående möjlighet till planering och reflektion. Om det är möjligt önskar de stabilitet i barngrupperna. 'Man får hela tiden börja om' säger en pedagog.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Förskolechefen berättar att pedagogerna är delaktiga i beslut som tas och att de är insatta i innehåll i måldokument som exempelvis förskolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling. Barnens medverkan sker i den dagliga verksamheten där de får vara med och ta ansvar utifrån sina förutsättningar, säger hon. Föräldrarna deltar när de får information om verksamheten och ges möjlighet till samråd vid exempelvis utvecklingssamtal och föräldramöten.

Vi läser i förskolans olika dokument vilka mål som är satta och hur arbetet ska utföras. Förskolechefen berättar att verksamheten utvärderas systematiskt av pedagoger och ledning. Föräldrarna utvärderar verksamheten främst genom Våga Visas föräldraenkät en gång per år och förutom den dagliga föräldrakontakten får de samlad information om verksamheten i månadsbrev. Möjlighet till samråd sker vid föräldramöten och utvecklingssamtal. Vi ser att barnens behov och intressen tas till vara av pedagogerna i den dagliga verksamheten. Förskolan har inte former för barnintervjuer eller liknande.

Pedagoger som vi intervjuar, säger att de saknar den möjlighet av reflektion och utvärdering av avdelningsarbetet som kan leda till önskad vidareutveckling av verksamheten. Vi ser ledningsnivåns dokumenterade analyser av måluppfyllelse, i mindre utsträckning finns dokumenterat pedagogernas kontinuerliga utvärderingar.

Dokument som visar på förskolans systematiska kvalitetsarbete:

- *Lokal utvecklingsplan ((LUP)- 2015-16*. Inspiras styrdokument med mål, affärsidé och organisation. I planen finns även analys av måluppfyllelse/resultat.
- *Läsårsplanering 2015-16*. Inspiras måldokument som stöd för pedagogernas planering av lärmiljön inne och ute, samt de vardagliga rutinerna.
- *Inspiras övergripande plan mot diskriminering och kränkande behandling 2010, samt bilaga gällande förskolan i Älta specifikt 2015-16*. Planen för förskolan, som pedagoger varit delaktiga i, innehåller bland annat konkreta mål, insatser för att nå målen, samt olika kartläggningar utifrån de grundområden som lagen föreskriver. Barn och föräldrar har inte involverats i arbetet med planen. Det saknas konkretiserade mål och metoder för arbetet med barns olika kulturella identiteter och deras kommunikativa utveckling, samt metoder för förskolans arbete med motverkande av traditionella könsmonster.
- *Våga Visas kvalitetsuppföljning - kundundersökning 2016*. Resultatet visar på mycket nöjda föräldrar beträffande barnens trygghet och trivsel, samt uppskattning av förskolans kompetenta och engagerade personal. Inom andra områden ligger resultatet lägre än genomsnittet i kommunen. Förskolechefen säger att enkätredovisningen kommer att presenteras och analyseras av arbetslaget.
- *Våga Spira 2016*. Ett utvärderingsverktyg inom Inspiras systematiska kvalitetsarbete byggt på Inspiras pedagogiska koncept.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Förskolechefen säger att fortbildning för personalen är viktig och att kompetensutveckling kopplad till verksamheten sker främst inom Inspiras organisation vid särskilda studiedagar och ibland vid förskolans egna planeringsdagar. Pedagogerna har fått fortbildning i exempelvis IT- användning, brandskydd m.m. Pedagogerna säger i en intervju att det mest anordnas kollektiv fortbildning för dem och mindre av möjligheter för enskilda att gå kurser utifrån specifika intressen och behov. De nämner att några av dem ibland skulle vilja ha ytterligare kunskaper inom olika områden om exempelvis pedagogisk dokumentation. Pedagogerna har inte någon plan för egen kompetensutveckling.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Barnen lär känna varandra genom gemensam utelek och andra aktiviteter. Pedagoger har ambitionen att lära känna alla barn. Förskolans äldsta barn åker på en del utflykter tillsammans, men har inte åldershomogena tvärgrupper mellan avdelningarna som syftar till att barnen ska lära känna varandra inför skolstarten.

Inför höststarten av Inspiras förskoleklass i en skolbyggnad i förskolans närhet är övergången mellan skolformerna på planeringsstadiet.

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Förskolan har inte tidigare observerats inom Våga Visa.

REFERENSER

Inspira Läsårsplanering 2016

- Vardagens rutiner, innemiljö, utemiljö

Inspira månadsbrev 2016

Inspira plan mot diskriminering och kränkande behandling 2016

Lokal utvecklingsplan 'LUP' 2015- 2017

Läroplan för förskolan Lpfö 98 rev 2010

Våga Spiras kvalitetsrapport 2016

Våga Visas kvalitetsuppföljning – föräldraenkät 2016

Kommentar från förskolans ledning till rapporten

Förskolans/skolans arbete med observationsrapporten

Rapporten har delats ut till personalgruppen för reflektion. Dessa reflektioner ligger därefter till grund för nya utvecklingsområden och rutiner för förskolans verksamhet. Personalen välkomnar rapporten och tycker att den överlag speglar verksamheten på ett realistiskt vis.

Föräldrarna får rapporten inför kommande föräldramöte så att de kan läsa och ge respons till personalen om de åtgärder och utvecklingsområden som förskolan har planerat för. Föräldrarna behöver därutöver ta del av verksamhetens kommande planeringar kontinuerligt och ge respons huruvida de känner sig trygga med vårt arbete att säkerställa barnens lärande och stimulans i olika lärsammanhang.

Kommentar till resultatet i observationen

Starka sidor:

Pedagogerna har en gemensam förankrad värdegrund och ett tillåtande förhållningssätt mot barnen. (Normer och värden)

Tonen till och om barn är överlag respektfull, tillåtande och inkluderande och sitter i ryggmärken hos pedagogerna. Vi ser att vi behöver utveckla Normer och värden på ett mer formellt sätt i såväl planeringar för lärande och utveckling som i dagliga rutiner.

Förskolan har en stimulerande inomhusmiljö där barnen ges möjlighet till lärande och samarbete med varandra i lek och aktiviteter. (Utveckling och lärande)

Inomhusmiljön är på många sätt inbjudande och stimulerande och ger möjlighet till lärande och samarbete mellan barnen. Den är dock utformad på samma yta och vi behöver utveckla övriga rum och utrymmen i huset på samma sätt så att barngrupperna kan arbeta i mindre sammanhang.

Pedagogerna har ett demokratiskt arbetssätt och de uppmuntrar barnen att uttrycka sina tankar, intressen och åsikter. (Ansvar och inflytande)

Överlag är detta välfungerande, vilket är kopplat till pedagogernas goda barnsyn.

Förskolan har tydliga mål och de anställda medverkar i det övergripande och systematiska kvalitetsarbetet. (Förskolechefens ansvar)

De anställda signalerar att de kan och vill ta ett större ansvar förutsatt att de får tid för reflektions- och uppföljningsarbete.

Förbättringsområden:

Förskolans arbete med kulturell mångfald och metoder som främjar kommunikativ förmåga för barn med annat modersmål än svenska. (Normer och värden och förskolechefens ansvar)

Att arbeta med kulturell mångfald är en problematisk formulering, då det inte ligger i förskolans uppdrag att definiera barns varken kulturella, etniska identiteter eller barnets könsidentitet utan det är något varje barn gör själv under förskoletiden eller efteråt. Det är dessutom svårbegripligt vad som

menas med kulturell mångfald och när det är kulturell enfald, då kulturanalyser är komplexa och bör jämföras med hur Sverige ser ut i stort. Det vi vet är att varje barn representerar minst en familj och därmed minst en kultur och att vi behöver ta tillvara på barns förmåga att på ett flexibelt sätt växla mellan och vara toleranta för olika kulturella mönster. Vi vet också att vi behöver ta tillvara på barns kompetenser från olika kulturer, t ex hur man firar jul med slakten i Dalarna.

Att vi behöver arbeta med att utveckla varje barns kommunikativa förmåga råder däremot inga tvivel om. Detta gäller för alla barn vilket ställer krav på oss att vi planerar för alla barns lärande och utveckling inom kommunikation. Vi behöver utveckla vår verksamhet så den stödjer barns lärande att både uttrycka sig på vardagligt vis och ett lite mer utbyggt och nyanserat språk med ämnesspecifika begrepp.

Gemensamt arbetssätt i förskolan beträffande pedagogisk dokumentation, samt användandet av modern teknik som verktyg i lärprocesser. (Utveckling och lärande)

Vi behöver utveckla den pedagogiska dokumentationen i syfte att utveckla att fånga barnens lärprocesser och hur de ska utvecklas vidare. För detta arbete behöver olika typer av verktyg användas och digitala verktyg ger fler och nya möjligheter att fånga t ex samtal och samarbeten.

Barnens ansvar för sitt lärande i vardagssituationer och ansvarstagande för förskolans arbetsmiljö. (Ansvar och inflytande)

I rapporten lyfts t ex måltidssituationen som exempel och detta är en bra beskrivning av att vi saknar planering och utvärdering för olika typer av lärsammanhang som vardagliga rutiner ger, vilket leder till en spretande kvalitet. Detta är definitivt ett utvecklingsområde för oss.

Möjlighet för avdelningarnas arbetslag och pedagogerna enskilt att i högre grad reflektera, planera och utveckla avdelningarnas verksamhet.(Förskolechefens ansvar)

En god planering är grunden till en god och stimulerande verksamhet för barnen, därför är planeringstid och reflektionstid på arbetslagsnivå och verksamhetsnivå ett prioriterat område att organisera för och följa upp hur den används på ett effektivt sätt.

Förbättringsområden i observationsrapporten

Vi arbetar fram en organisation som i större utsträckning stödjer pedagogers möjligheter att planera, leda, genomföra och utvärdera barnens lärprocesser både när det gäller formella lärsammanhang i t ex samlingar och projektgrupper som informella sammanhang t ex vid måltidssituationen.

Den kommunikativa förmågan är grundläggande i barns lärande och kommer varje avdelning att planera för hur de ska utveckla och följa upp så att alla barn utvecklar sitt språk och sin kommunikation. Föräldrarna behöver bli delaktiga i planeringsarbetet så att de är trygga med hur verksamheten konkretiserar läroplansmålen och det lärande som verksamheten planerar för.

Utöver de områden som tas upp i rapporten finns önskemål från föräldrar om gårdens utformning, och vi ser att vi med enkla medel kan åstadkomma en kosmetisk lyftning. När det kommer till att använda den mer pedagogiskt är behovet ännu en gång en grundläggande planering av vilka förmågor som ska utvecklas i första hand och hur detta ska göras. Det är ett

arbete som vi kommer att arbeta med under kommande läsår och inrikta oss först och främst på matematiska, naturvetenskapliga och tekniska förmågor.

Vi kommer även att omforma matsalen till en ateljé där barnen i större grad kan vistas för att utveckla olika typer av skapande. Vi flyttar därför frukosten och de tidiga lämningarna till avdelningarna i syfte att göra måltiderna till en mer pedagogisk verksamhet.

Älta 24/6-16

Sanna Åhs, förskolechef

